

Derleyenler
FERYAL SAYGILIGİL - BEYHAN UYGUN AYTEMİZ
“Gülebilir miyiz Dersin?”

İletişim Yayınları 2267 • Edebiyat Eleştirisi 50

ISBN-13: 978-975-05-1887-4

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

YAYINA HAZIRLAYAN Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ece D. Bayındırılı

BASKI ve *CILT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Derleyenler
FERYAL SAYGILIGİL
BEYHAN UYGUN AYTEMİZ

“Gülebilir miyiz Dersin?”

Tezer Özlü Kitabı

İÇİNDEKİLER

Önsöz

FERYAL SAYGILIGİL - BEYHAN UYGUN AYTEMİZ.....7

Birinci Bölüm

Tezer Özlü: Yaşamı Değiştirmek İsteyen Anlatıcı

SENNUR SEZER 13

Gerçek Tezer'den Anlatıcı Tezer'e

HATİCE MERYEM 17

Akılla Çılgınlık Arasında Bir Yazar: Tezer Özlü

FERYAL SAYGILIGİL 23

Tezer Özlü'yü Düşünmek

AYDA ÇEVİK..... 27

Yaşamın Duvarları

İLKAY BAKIRTAŞ 31

İkinci Bölüm

Tezer Özlü: Yaşamın ve Kuşakların Ucunda NARİN BAĞDATLI - BAHADIR VURAL.....	39
Çocukluğun Gecelerini Soğutan Bugünde Sesini Arayan Bir Kadın: Tezer Özlü NİHAN BOZOK - MERAL AKBAŞ.....	73
Yaşama Uğraşı(n)'dan Yaşamın Ucuna Yolculuk DERYA ÖNDER.....	87
Kendileriyle Hesaplaşan Kaygılı Kadınlar: Tezer Özlü ve Sylvia Plath GÜNSELİ SÖNMEZ İŞÇİ.....	105
Eski Bahçe'de Kadınlığın Uzun ve Dolambaçlı Yolu SİBEL KIR.....	125
Zaman Dışı Yaşamın İmkânları: Tezer Özlü'de Yazmak, Yolculuk ve Cinsellik İPEK ŞAHBENDERÖĞLU.....	149
Çocukluğun Soğuk Geceleri'nde Anlatı Stratejileri ve İdeoloji SEVAL ŞAHİN.....	169
YAZARLAR	188

Önsöz

FERYAL SAYGILIGİL - BEYHAN UYGUN AYTEMİZ

Çağdaş Türkçe yazınındaki yerini yaşama uğraşısıyla yazı serüvenini büyük bir incelikle buluşturarak belirleyen, yapıtlarında içkin yaşamıyla okurunun yaşamına da eklemlenen bir yazar Tezer Özlü. 1986 yılında, kırk dört yaşında, Zürih'te yaşama veda ettiği geride *Eski Bahçe* (1978), *Çocukluğun Soğuk Geceleri* (1980) ve *Auf den Spuren eines Selbstmords (Bir İntiharın İzinde)* adıyla Almanca olarak kaleme aldığı, kendisine 1983 Marburg Yazın Ödülü'nü kazandıran, daha sonra *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (1984) adıyla Türkçede âdeta yeniden yarattığı yapıtı kalmıştı.

Acıları, yalnızlığı, birey üzerindeki her türden baskının altını oyan tavrı; yaşam, ölüm ve acı karşısındaki tüm maskelerden ve dirençlerden soyunmuş çırlıçiplak varlığı; “anlatıl[a]mayana”, mahreme, gizli saklıya kapı aralayan yazımı ile Tezer Özlü ölümün ötesinde dahi çoğalan bir yazar üstelik... Gelinen noktada *Eski Bahçe*'nin yanında *Eski Sevgi*'yle, *Çocukluğun Soğuk Geceleri* ve *Yaşamın Ucuna Yolculuk*'un yanı sıra *Her Şeyin Sonundayım Tezer Özlü - Ferit Edgü Mektuplaşmaları*, *Kalanlar*, *Tezer Özlü'den Leylâ Erbil'e*

Mektuplar, Yeryüzüne Dayanabilmek İçin ve Zaman Dışı Yaşam'la zenginleşmiş bir edebiyat onunki.

Tezer Özlü ölüm ve yaşam, acı, yalnızlık ve yabancılaşma, baskı ve yazın üzerine derinleşen yapıtlarında yaşamını yazınla anlamlı ve varlığını ölümün ötesinde sürekli kılmayı denemiş; yaşamın ölümle anlamlı olduğunu bizzat deneyimlemiş bir yazar. Tezer'in bireysel olanı yazınsalla büyük bir incelikle ilmikleyen anlatıları, çürümeye mahkûm bedenin yitişinin ardından da okuruyla söyleşmenin vaadine tutunan bir yazar/anlatıcıyı imlemez mi? Üstelik onun da en iyi dostları, yakınları yazarları değil midir ve böylesi bir söyleşmenin/buluşmanın en güzel örneklerinden birini sevdiği üç yazarın –Svevo, Kafka ve Pavese– peşinde, onlarla yaşam ve yapıtları aracılığıyla söyleşerek hayatın anlamını sorguladığı *Yaşamın Ucuna Yolculuk*'ta bizzat vermemiş midir? Aynı durum Tezer'le, yaşamıyla, yapıtıyla karşılaşmış okur için de geçerli değil midir?

27 Mayıs 2014'te İstanbul Arel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerince düzenlenen “Tezer Özlü Üzerine Düşünmek” Sempozyumu da Özlü'nün yapıtlarının ve yaşamının izini sürme, yazının ve yaşamın ucundakiyle söyleşme arzusunun, yazarıyla okuru sınırların ötesinde bir kez daha buluşturabilme çabasının ürünü olarak gerçekleşti. Sempozyumda sunul[ma]n metinleri bir araya getiren bu derleme iki bölümden oluşuyor. İlk bölümde yer alan Sennur Sezer “Tezer Özlü: Yaşamı Değiştirmek İsteyen Anlatıcı”, Hatice Meryem “Gerçek Tezer'den Anlatıcı Tezer'e”, Feryal Saygılıgil “Akılla Çılgınlık Arasında Bir Yazar: Tezer Özlü”, Ayda Çevik “Tezer Özlü'yü Düşünmek” ve İlkay Bakırtaş “Yaşamın Duvarları” başlıklı metinleriyle Tezer Özlü'yle “anılarına” (ortak bir anının/ deneyimin paylaşanları olmak için illa ki mekân ve zamanı paylaşmanın gerekli olmadığını kanıtlarcasına), “karşılaşma

anları”na ışık tutuyorlar. İkinci bölümde yer alan metinler ise toplumbilim, felsefe, psikanaliz, dilbilim gibi farklı disiplinlerin verileri ışığında Özlü metinlerini yeniden anlamlandırma çabasının ürünleri. Narin Bağdatlı ve Bahadır Vural “Tezer Özlü: Yaşamın ve Kuşakların Ucunda”, Nihan Bozok ve Meral Akbaş “Çocukluğun Gecelerini Soğutan Bugünde Sesini Arayan Bir Kadın: Tezer Özlü”, Derya Önder “Yaşama Uğraşı(n)’dan Yaşamın Ucuna Yolculuk”, Günseli Sönmez İşçi “Kendileriyle Hesaplaşan Kaygılı Kadınlar: Tezer Özlü ve Sylvia Plath”, Sibel Kır “Eski Bahçe’de Kadınlığın Uzun ve Dolambaçlı Yolu”, İpek Şahbenderoğlu “Zaman Dışı Yaşamın İmkânları: Tezer Özlü’de Yazmak, Yolculuk ve Cinsellik” ve Seval Şahin “Çocukluğun Soğuk Geceleri’nde Anlatı Stratejileri ve İdeoloji” başlıklı yazıları ile okura, Tezer Özlü’nün yapıtlarıyla uzun soluklu bir buluşmayı vaat ediyorlar. Değerli katkıları için tüm yazarlara ve elbette böylesi bir buluşmayı olanaklı kıldığı için sevgili Tezer’e sonsuz teşekkürler...